

ИФТИХОР

МУНОСАБАТ

1986 йил Дехлида инглиз олими Валдемар Хансен "Товус тож" ёки мўғуллар империяси қисмати" номли асарида "Ҳиндистон ва унинг саккиз минг йиллик тарихи бамисоли бир товус бўлса, ўша кўпмингйиллик тарихдаги Бобурийлар сулоласининг 332 йиллик ҳукмронлик даври ана шу товуснинг гултожисидир", деб ёзган эди. Бизнингча, Бобурийлар сулоласига бундан-да юқсакроқ баҳо бериш мумкин бўлмаса керак.

Заҳириддин Мухаммад Бобур сўзи

Сирожиддин САЙИД, Ўзбекистон халқ шоири

Яратган ҳукмидан олийжоҳ бўлдим — Ўн икки ёшимдан подшоҳ бўлдим. Темурхон авлоди — отам Умаршайх, Қисмат жом ичурди гоят аччиқ, талх. Буюк бир кўл суриб, елдрди мени, Шатранж донасидай келтирди мени. Айтмангиз йўлдаги бир сипоҳ бўлдим, Ўн икки ёшимдан подшоҳ бўлдим.

Подшоҳ бўлдим кўрдим даҳрни, Билдим разолату адлу қаҳрни. Фалак сақлагандай қатлимга кеклар, Ҳаргиз тинч юрмади кўрнамак беклар. Ўйловдим: менга қош, кўз мирзоларим, Охир адо қилди ўз мирзоларим. Гарчи даврон аро хоки роҳ бўлдим, Ўн икки ёшимдан подшоҳ бўлдим.

Токи айланаркан чархи гардулар, Бордир мамлакатни тутган устунлар. Токи тилим сўйлар, очиқ кўзим бор, Менинг наслларга айтар сўзим бор — Ўрнимдан бу замон кўлиб айтурман, Бобом қиличини ўпиб айтурман: Гарчи олам доим адолатдадир, Куч адолатдадир, адолатдадир! Гарчи тахт узра ҳам гирди — чоҳ бўлдим, Ўн икки ёшимдан подшоҳ бўлдим.

Самарқанд десам ё битсам Андижон, Киприкка ёш яналиғ келиб инди жон. Алишербек қайда? Ҳирот қайдадир? Ёру диёримсиз мурод қайдадир? Сизлар ҳам менга бир қон томир — келин, Камолиддин Бехзод, Хондамир, келин. Ёруғ хаёлимни таъмин айлангиз, Синган бу кўнелимни таъмир айлангиз. Гарчи бошимда тож, дил — кулоҳ бўлдим, Ўн икки ёшимдан подшоҳ бўлдим.

Даврон айланарми юз йилда ё бир? Юз оҳ, Заҳириддин Мухаммад Бобур! Кўкларда ой бўлиб қолгайдир оҳим, Юрак-бағринг ззиб, ўртанма, Моҳим. Дардларингни олиб, кўзим юмойин, Мендан сўнг ҳушёр бўл, ўғлим Хумоюн. Бобонг сўзларини зурёдинга айт, Андин сўнг келажак авлодинга айт. Гарчанд зафар гоҳо адолатдадир, Куч адолатдадир, адолатдадир! Шу буюк ҳикматдан мен оғоҳ бўлдим, Ўн икки ёшимдан подшоҳ бўлдим.

БОБУР ВА БИЗ ҲАМ ЎША ТАРИХИЙ ТУРОНДАНМИЗ

Андижонда Бобур номидаги халқаро илмий-тадқиқот институтини ташкил этиш катта имкониятлар эшигини очади

Рустам ШАМСУТДИНОВ, Бобур номидаги Андижон давлат университети тузилмасидаги Қатагон қурбонлари хотираси музейи директори, профессор, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими

Давлатимиз раҳбарининг "Буюк шоир ва олим, машҳур давлат арбоби Заҳириддин Мухаммад Бобур таваллудининг 540 йиллигини кенг нишонлаш тўғрисида"ги қарори андижонликлар, бутун Ўзбекистон, умуман, улуг бобомизнинг серқирра ижоди ва жўшқин ҳаёти билан таниш барчани тўлқинлатириб юборди. Зеро, бу жафокаш шоҳнинг инсоният тамаддунга қўшган бениҳоят улкан хиссасини нуғутиб бўлмайди. Унинг хизматлари жаҳон халқлари, айниқса, ўзбек ва ҳиндистонликлар томонидан чексиз қадрланади.

Энди Покистон, Ҳиндистон, Бангладешда бўлишни айтди. Профессор, жумладан, шундай хабар қилди: "Темур ва Бобур не жойга борибди ва ҳар ишни қилбдики, биз уни ўганиб, ўз тарихимизни рўй-рост билмоғимиз лозим. Бобур шоир, олим, давлат арбоби, буюк саркарда, моҳир сивасатдон сифатида ўзини ва киндик қони тўкилган Андижонни бутун жаҳонга танитди. Биз Лоҳурдаги Бобурийлардан қолган тарихий обидаларни кўриб ҳайратда қолдик. Покистон ҳукумати, мамлакат халқи бобурийлар меросини авайлаб, эъзозлаб сақлаб келаётганидан бағоят миннатдор бўлдик. Покистонлик олимлар яратган асарлар билан танишиб чиқдик. Улар бобурийлар тарихи санъати, маданиятини ўрганишга катта эътибор берибдилар. 1993 йили Андижонда ўтказилган Бобурнинг 510 йиллик тўйи, илмий анжуманда иштирок этишлари мумкинлигини билдирдилар..."

"Бобур бизда жуда ҳам қадрлидир, чунки у биринчи бўлиб ерли хинд халқи ва ўзи билан келган туркий мўғуллар билан биргаликда кичик-кичик князликлардан бутун Ҳиндистон бўйича марказлашган йирик давлат ташкил қилди. Бу давлат Ҳиндистоннинг ўрта асрлар тарихида энг кўп яшаган салтанатдир. Бизда Турон деган нома ҳам қизиқиш гоята кучли. Ахир Бобур ва сиз ҳам ўша тарихий Турондансизлар... Бобур жуда ажойиб, дилбар шахс. У ўрта Осиё билан Ҳиндистон ўртасида алоқа ўрнатган буюк давлат арбобидир".

Жумладан, қарорда бобомизнинг илмий ижоди, давлатчилик ва саркардалик фаолиятини кенг ўрганиш масаласи алоҳида таъкидлаб ўтилган. Бу борада халқаро миқёсда изланишлар олиб бориш, янгидан-янги илмий, бадий-публицистик асарлар яратиш зарурлиги таъкидланган. Олий таълим муассасалари учун Заҳириддин Мухаммад Бобур номидаги давлат стипендиаси таъсис этилаётгани, ўзбек, рус, инглиз тилларида фаолият юритадиган халқаро бобурушунослик электрон платформасини яратиш ҳақидаги бандлар соҳада янги саҳифа очиб беради.

муқаддас вазифамиз эканини чуқур ҳис этамиз. Ҳиндистон, АҚШ, Англия, Германия, Франция, Покистон, Туркия, Австралида буюк Бобурийлар мероси юзасидан олиб борган тадқиқотларимиз жараёнида ўша юртларда кўплаб бобурушунос мутахассислар билан учрашганми. Мазкур суҳбатлар, изланишлар натижасида "Бобурни излаб", "Буюк Бобурийлар салтанати" номли китоб ва кўплаб илмий-оммабоп мақолалар эълон қилинди. Андижон давлат университети тарих факультетида "Буюк бобурийлар салтанати тарихи" мавзусида махсус курс ташкил этилди ва шу мавзуда маъруза ва амалий машғулотлар ўтказилмоқда. Бобурийлар мероси мавзуси билан яқиндан таниш тарихчи сифатида, Президентимизнинг мазкур қарори мазмуни ва моҳиятини чуқур англадим ва Янги Ўзбекистон шароитида халқимизнинг буюк ўтмиш меросини қайта таҳлил қилиш ва у билан бутун халқни тарбиялашдек улғувор вазифалар белгилаб берилганидан бениҳоят завқландим. 1992 йил октябрида Дехлидаги Жавахарлаъл Неру номи университети профессори Рабиндран Варма билан бўлган суҳбатимизда у шундай деган эди:

борасидаги испохотларга юқсак баҳо бериб, тарихчи сифатида чексиз миннатдорлик билдиргим келади. Янги қарорга кўра, белгиланган Бобурийлар салтанати тарихини тадқиқ ва тарғиб этиш бўйича Ўзбекистон Фанлар Академияси тарихида Андижонда "Бобур" номли халқаро илмий-тадқиқот институтини ташкил қилиш айна муддаодир, деб биламиз. Мазкур қарорда илгари сурилган илмий-методологик, концептуал фикр-ғояларни амалга оширишда Бобур ва бобурийларнинг буюк меросини, халқимизнинг давлатчилик тарихини чуқур ўрганиш, тадқиқ қилиш ва тарғиб этишда бу институт муҳим аҳамият касб этади. Айна вақтда Ўзбекистон — Ҳиндистон дўстлигини, Андижон — Гуҷарот шаҳарлари ўртасидаги ҳамкорликни янада ривожлантириш борасида катта имкониятлар беради. Буюк шоир ва саркарда таваллуд топган Андижонимизда буюк Бобурийлар салтанати тарихи ва маданиятини ўрганиш ва тарғиб-ташвиқ этишни дунё миқёсида амалга оширишда булажак халқаро илмий-тадқиқот институти олдида турган муҳим ижтимоий-иқтисодий, маънавий-мафкуравий вазифадир.

"Янги Ўзбекистон" ва "Правда Востока" газеталари таҳририяти" ДУК
МУАССИС:
Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Салим ДОНИЁРОВ
Таҳририятга келган қўлёмалар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди.
Газетанинг етказиб берилиши учун обунани расмийлаштирган ташкилот жавобгар.
Газета таҳририят компьютер марказида саҳифаланди.
Газетанинг полиграфик жихатдан сифатли чоп этилишига "ШАРҚ" НМАК масъул.
Босмаҳона телефони: (71) 233-11-07

Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги томонидан 2020 йил 13 январда 1047-рақам билан рўйхатга олинган.
Нашр индекси — 236. Буюртма Г-246.
13565 нусхада босилди.
Ҳажми — 3 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А2. Баҳоиси келишилган нарҳда.
"ШАРҚ" наشريёт-матбаа акциядорлик компанияси босмаҳонасида чоп этилди.
Босмаҳона манзили: Тошкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси, 41-уй.

Навбатчи муҳаррир: Дилшод Улугмуродов
Мусаҳҳих: Шерзод Махмудов
Дизайнер: Зафар Рузиев
Манзилими:
100029, Тошкент шаҳри,
Матботчилар кўчаси, 32-уй
ЎзА якуни — 02:00 Топирилди — 02:10